

# על התשובה

1. אורות התשובה

זה כמה אני נלחם מלחמה פנימית ורוח חזקה דוחפת אותי לדבר על דבר התשובה וכל רעיונותי רק בה הם מרוכזים. התשובה היא תופסת את החלק היותר גדול בתורה ובחיים, עליה בנויות כל התקוות האישיות והצבירות. היא מצות ד' שהיא מצד אחד קלה שבקלות, שהרי הרהור תשובה הוא כבר תשובה, ומצד אחד חרי היא קשה שבקשות, שלא יצאה עדין אל הפועל במלואה בעולם ובחיים.

הנני מוצא את עצמי נוסח לחשב ולדבר תמיד רק על אודותה. הרהר בתוב בתורה, בגביאים ובדברי חכמים על אודותה, ולדורנו עדין הדברים סתומים וצריכים ברור. הספרות, המשוטטת בכל הזויות שיש שם שירה וחיים, לא חדרה כלל לתוך אוצר החיים הנפלא הזה, אוצר התשובה. באמת לא התחילה כלל להתענג בו, לדעת את תכונותיו וערכו, אפילו מצדו הפיזי, שהוא מלבב לאין חקר, וקל וחמר שלא נקפה אצבע עדין על דבר צדו המעשי, ביחוד כמה שנוגע למצבי החיים החדשים שלנו.

אנכי הנני נדחף מעצמותי הפנימית לדבר על דבר התשובה. והנני נסלד בעצמי ממחשבותי: הראוי אנכי לדבר על דבר התשובה? כתבו

על דבר התשובה גדולי הדורות שעברו הנביאים והחכמים היותר אורו טהורים, החסידים היותר גדולים, ואיך אוכל אנכי להתנצב בקהלם? אבל לא תוכל כל חלשה בעולם לפטרני מתביעתי הפנימית: מכרח אני לדבר על דבר התשובה, ודוקא בצדה הספרותי והמעשי, להבנות התוכן שלה בדורנו, ולהגשמתה בחיים, בחיי הפרט ובחיי הכלל.

א. "וכל רעיונותי רק בה הם מרוכזים"

"לחשוב ולדבר תמיד רק על אודותה"

"נדחף מעצמותי הפנימית"

"לא תוכל כל חולשה לפטרני מתביעתי הפנימית: מוכרח אני לדבר על דבר התשובה"

התוכל להסביר ביטויים חריפים אלו של מרן הרב קוק זצ"ל, וכי לא עסק גם בדברים אחרים? מדוע הדחף והכרח הוא כה גדול?

---

---

---

---

מחלף כל היש הוא בנוי על יסוד התשובה. התויות מתגלות בתור ירידה מאלהיות לעולמיות, שהיא כמו השפלה ו"מיתה" נוראה, אשר כל הירידות שבְעוֹלָם, מדרגה לדרגה, מרבו כשרון וקנין למעוט כשרון וקנין, לא ישוו לה. וכל זה נעשה על פי המשקל העליון של שפיטת הצדק, המשערת את משפט התויות בטרם כל יציר נברא, ויש בחסד עליון של "עולם חסד ויבנה" משום מדת הגבורה והדין של רוח אלהים המרחפת על פני המים. אמנם ירידה זו הלא יסוד העליה העליונה גנוי בה.

אורות התשובה קוק, אברהם יצחק בן שלמה זלמן. הכון עמוד מס 40 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

#### א.

ממעמקים באה התשובה, מעמק גדול זה שאין הנפש היחידית האישית לגבו חטיבה בפני עצמה, אלא המשך מהגדלה ההגותית הכללית. הרצון של התשובה נוגע ברצון העולמי, במקורו העליון, וכיון שהגורם הכביר של שטף החיים הרצוניים פונה להיטיב, מיד נחלים רבים שוטפים בכל מלוא היש לגלות את הטוב, ולהיטיב לכל. "גדולה תשובה, שמביאה רפואה לעולם, ויחיד שעשה תשובה מוחלין לו ולעולם כלו".  
בצנור הגדול, שלשד החיים העצמיים שוטף שם, מתגלה האחדות של כל היש במקורו, וברוח-החיים המרחף של התשובה, מתחדש הכל לטובה עליונה, מאירה ומצחצחת.

התשובה באה משאיפת המציאות בלה להיות יותר טובה ומזככת, יותר חסינה ומעלה ממה שהיא. בתוך חסן זה חבוי כח-חיים של התגברות על המדה המגבילת של ההנהיגה ועל חלשותיה. והתשובה הפרטית, של האדם היחיד, וקל וחמר של הצבור, שואבת היא את כחה ממקור חיים זה, שהוא פועל תמיד בעצו פעלה בלתי פוסקת.

אורות התשובה קוק, אברהם יצחק בן שלמה זלמן. הכון עמוד מס 40 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה